

EDUSKUNNAN VASTAUS 25/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on vuoden 2012 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laiksi kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta (HE 193/2012 vp).

Valiokuntakäsittely

Liikenne- ja viestintävaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 3/2013 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) 7 §:n 3 momentti,
muutetaan 2 §:n 5, 11 ja 16 kohta, 5 a §, 6 §:n 6 momentti, 6 a §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentin 3—7 ja 12 kohta sekä 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 2 momentin 2—4 kohta, 9 a §:n 2 momentti, väliaikaisesti 11 §:n 2 momentin 1 kohta, 11 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentti, 20 §:n 1 momentti ja 2 momentin 3 kohta, 22 §:n 1 momentti, 25 §:n 3 momentti, 29 §:n 1 momentti, 32 §:n 3 momentti ja 33 §,
sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 16 kohta, 5 a §, 6 a §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 2 momentin 2—4 kohta, 9 a §:n 2 momentti, 11 §:n 3 momentti, 20 §:n 1 momentti ja 2 momentin 3 kohta, 25 §:n 3 momentti, 29 §:n 1 momentti, 32 §:n 3 momentti ja 33 § laissa 1283/2011, 7 §:n 2 momentti ja 11 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 1231/2006 ja 22 §:n 1 momentti laissa 1311/2009, sekä
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1231/2006 ja 1283/2011, uusi 17 kohta, 7 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1283/2011, uusi 13 ja 14 kohta sekä 21 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1283/2011, uusi 2 momentti, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *traktoriliikenneluvalla* muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa traktorilla tapahtuvaan kaupalliseen tavarankuljetukseen myönnettyä lupaa;

11) *ajoneuvolla* autoa ja traktoria;

16) *kabotaasiliikenteellä* kansallista liikennettä, jota harjoitetaan tilapäisesti toisen lukuun vastaanottavassa jäsenvaltiossa EU:n tavaraliikennelupa-asetuksen mukaisesti;

17) *omalla tavarella* tavaraa, jonka omistus tai muu hallinta on kuljetuksen suorittajalla muulloinkin kuin kuljetuksen ja siihen välittömästi liittyvän toiminnan aikana.

5 a §

Kuljetuksen tilaajan selvitysvelvollisuus

Kuljetuksen tilaajan tai tämän edustajan on ennen kuljetuksesta sopimista selvitettävä:

1) julkisesta liikenneluparekisteristä, että kuljetuksen suorittajalla on liikennelupa; tai

2) että kuljetuksen suorittajalla on oikeus suorittaa kuljetus kabotaasina tai ilman liikennelupaa; ja

3) että kuljetuksen suorittaja on merkitty arvonlisäverolain (1501/1993) mukaiseen arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, jos se on siihen velvollinen kyseisestä myynnistä.

Sopimusta ei saa tehdä, jos 1 momentissa mainitut edellytykset eivät täyty. Sopimusta ei saa myöskään tehdä, jos kuljetuksen tilaaja tietää tai hänen pitäisi tietää, ettei sopimuksen toinen osapuoli aio täyttää lakisääteisiä velvoitteitaan työnantajana.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua selvitystä ei tarvitse tehdä, jos:

1) sopimuspuoli on valtio, kunta, kuntayhtymä, Ahvenanmaan maakunta, Ahvenanmaan maakunnan kunta tai kuntayhtymä, seurakunta,

seurakuntayhtymä, Kansaneläkelaitos tai Suomen Pankki;

2) edellisen selvityksen tekemisestä saman sopimuspuolen kanssa on kulunut vähemmän kuin kolme kuukautta; tai

3) tilaajan ja sopimuspuolen sopimussuhdetta voidaan pitää vakiintuneena aikaisempien kuluvana vuonna tapahtuneiden kuljetusten johdosta, jolloin selvitykset on tehtävä kalenterivuositain.

Tilaajan tai tämän edustajan ei myöskään tarvitse tehdä 1 momentissa mainittuja selvityksiä, jos sovittu kuljetushinta ilman arvonlisäveroa on vähemmän kuin 500 euroa kolmen kuukauden aikana tehdyissä kuljetussopimuksissa tai jos 7 §:n mukaisten kuljetusten alihankintasopimuksen vastikkeen arvo ilman arvonlisäveroa on alle 7 500 euroa.

Tämän lain 5 a §:n noudattamista valvovat poliisi ja Tulli.

6 §

Liikenneluvat

Traktoriliikenneluvalla voi harjoittaa liikennettä koko maassa lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa.

6 a §

Tilapäinen liikenne

EU:n tavaraliikennelupa-asetuksen 8 artiklassa tarkoitetut kolme Suomen sisäistä kuljetusta määräytyvät siten, että ensimmäinen kuljetus alkaa Suomeen päätyneen kansainvälisen kuljetuksen kuorman purkamisen jälkeen tehdystä ajoneuvon ensimmäisestä lastauksesta. Ensimmäinen kuljetus päättyy, kun kuormaa puretaan ensimmäisen kerran, toinen kuljetus päättyy, kun kuormaa puretaan toisen kerran ja kolmas kuljetus päättyy, kun kuormaa puretaan kolmannen kerran. Kuorman purkamiseksi katsotaan myös lastatun perävaunun kytkeminen pois vetoautosta siinä olevaa kuormaa purkamatta, pait-

si jos kysymyksessä on vain perävaunun siirto pysäköinti- tai varastoalueella.

7 §

Ilman lupaa sallittu kaupallinen liikenne

Lupaa ei tarvita suoritettaessa:

3) tavarankuljetuksia moottoriajoneuvolla seuraavin edellytyksin:

a) kuljetettavana on vain kuljetuksen suorittajan omaa tavaraa taikka kuljetuksen suorittaja on myynyt tai ostanut, antanut tai ottanut vuokralle, valmistanut, louhinut tai erottanut taikka jaloistanut tai korjannut kuljetettavan tavarat;

b) kuljetuksen tarkoituksena on tavaroiden kuljettaminen kuljetuksen suorittajalle tai tämän yritykseen tai yrityksestä taikka niiden siirtäminen joko yrityksen sisällä tai yrityksen omia tarpeita varten sen ulkopuolella;

c) kuljetuksessa käytettävien moottoriajoneuvojen kuljettajat kuuluvat kuljetuksen suorittajan henkilöstöön tai sen käyttöön sopimuksen perusteella asetettuun henkilöstöön;

d) kuljetuksessa käytettävät ajoneuvot kuuluvat kuljetuksen suorittajalle tai ovat sen lykkäyksen ehdoin ostamia tai ne ovat sen vuokraamia; jälkimmäisessä tapauksessa sillä ehdolla, että ne täyttävät ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttämisestä maanteiden tavaraliikenteessä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2006/1/EY säädetyt edellytykset; ja

e) kuljetus on toissijainen kuljetuksen suorittajan koko elinkeinotoimintaan nähden;

4) koneurakointiin, rakentamiseen tai laitteen asentamiseen taikka muun vastaavan työn yhteydessä työhön tarvittavien materiaalien, koneiden tai laitteiden kuljetusta, kun ajoneuvon kuljettaja on yksi työn tekijöistä eikä siirrettäessä metsässä käytettäviä työkoneita metsäurakointipaikoissa ja niiden välillä, kun siirron tekee urakointiin osallistuva;

5) maa-, metsä-, eläin-, riista- tai kalatalouden kuljetusta traktorilla;

6) kotihoidon palveluun liittyvää kuljetusta tämän alan elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevalla ajoneuvolla tai ajoneuvoyhdistelmällä, jonka kokonaismassa on enintään 3 500 kiloa;

7) tien ja kadun hoitoon liittyvän maa-aineksen, veden, suolan tai muun vastaavan aineen levittämistä tielle tai kadulle taikka lumen kuljetusta traktorilla, kun kuljetuksen suorittaja on huolehtinut myös lumen poistamisesta työkohteessa;

12) kuljetusta, josta työnantaja maksaa palkansaajalle Verohallinnon verottomana hyväksymän suuruisen korvauksen työtehtäviin liittyvien tavaroiden kuljettamisesta palkansaajan hallinnassa olevalla ajoneuvolla, kun mukana olevien tavaroiden kuljettaminen ei ole palkansaajan päätyö;

13) liikenneturvallisuutta vaarantavien rikoktuneiden ajoneuvojen siirto tieltä lähimpään turvalliseen paikkaan;

14) kuljetuksen suorittajan hoidossa olevien eläinten kuljetus hoitoon tai kilpailuihin.

Taksiluvan haltijan oikeudesta kuljettaa tavaraa säädetään taksiliikennelaissa (217/2007) ja joukkoliikenneluvan haltijan oikeudesta kuljettaa tavaraa säädetään joukkoliikennelaissa (869/2009).

8 §

Liikenneluvan myöntämisen edellytykset

Liikennelupa myönnetään hakijalle:

1) joka täyttää EU:n liikenteenharjoittajasetuksen 4 ja 6—8 artiklassa säädetyt luvanvaraista tavarankuljetusta ammatikseen harjoittavaa koskevat vaatimukset;

2) joka on täysi-ikäinen ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 18 §:n nojalla rajoitettu ja jolle ei ole mainitun lain 8 §:n 1 momentin nojalla määrätty edunvalvojaa;

3) jota tai jonka Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitettua organisaatiohenkilöä taikka näiden arvopaperimarkkinalain (746/2012) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla määräämisvallassa

olevaa yhteisöä ei ole asetettu konkurssiin tavaraliikennelupaa vaativalla toimialalla viimeimmän vuoden aikana;

4) jolla ei ole veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien laiminlyöntejä eikä muita ulosotossa olevia velkoja, jotka ovat hakijan maksukykyyn nähden vähäistä suurempia, eikä velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuustodistuksin;

5) jota ei ole määrätty liiketoimintakieltoon eikä väliaikaiseen liiketoimintakieltoon;

6) joka ei ole tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta olennaisesti laiminlyönyt työsopimuslain (55/2001), työehtosopimuslain (436/1946), työaikalain (605/1996) tai vuosilomalain (162/2005) mukaisten työsuhde-etuuksien suorittamista taikka tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaista työntekijän pakollista vakuutusvelvollisuutta; ja

7) jos edellä mainittu tai siihen välittömästi verrattavissa oleva aikaisempi toiminta ei osoita hakijaa ilmeisen sopimattomaksi harjoittamaan tässä laissa tarkoitettua luvanvaraista toimintaa.

9 §

Liikenteestä vastaavan henkilön ja hakijana olevan luonnollisen henkilön hyvä maine

Liikenteestä vastaavaa henkilöä tai hakijana olevaa luonnollista henkilöä ei voida pitää EU:n liikenteenharjoittaja-asetuksen 6 artiklassa tarkoitetulla tavalla hyvämaineisena, jos hänen maineensa on vaarantunut 1 momentissa mainitusta syystä ja tämä osoittaa hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan ammattimaista tavaraliikennettä. Ilmeistä sopimattomuutta arvioitaessa otetaan huomioon:

- 2) tekojen vakavuus ja suunnitelmallisuus;
- 3) teon kohdistuminen asiakkaaseen, kuljetettuun tavaraan tai viranomaiseen;

4) se, että teolla on liikenneturvallisuutta heikentävä vaikutus;

9 a §

Oikeushenkilön hyvä maine

Liikenneluvan hakijana olevaa oikeushenkilöä ei voida pitää EU:n liikenteenharjoittaja-asetuksen 6 artiklassa tarkoitetulla tavalla hyvämaineisena, jos sen hyvä maine on vaarantunut 1 momentissa tarkoitetusta syystä ja tämä osoittaa sen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan ammattimaista tavaraliikennettä. Ilmeistä sopimattomuutta arvioitaessa otetaan huomioon 9 §:n 2 momentissa mainitut seikat.

11 §

Tutkinto

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy koosseeseen ilman liikenneyritystäjääkurssia henkilön, joka on:

1) toiminut päätoimisesti hallintoa, taloutta tai operatiivista toimintaa koskevissa vastuullisissa tehtävissä kuljetusalalla tai kuljetuksia sisältäneissä maarakennus- tai metsäkoneurakoissa vähintään kaksi vuotta ja on ilmeistä, että henkilöllä on liikenneyritystäjääkurssia vastaavat tiedot ja taidot; tai

2) suorittanut kaupallisen, hallinnollisen, teknisen tai kuljetusalan vähintään ammattikorkeakoulutasoisen tutkinnon taikka ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetun alalle soveltuvan erikoisammattitutkinnon ja toiminut 1 kohdassa tarkoitetuissa tehtävissä vähintään yhden vuoden.

Henkilön, joka täyttää EU:n liikenteenharjoittaja-asetuksen 9 artiklan mukaiset vaatimukset tavarankuljetusalalla, ei tarvitse suorittaa asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tutkintoa.

20 §

Liikenneluvan peruuttaminen ja henkilön soveltumattomuus ammattiin

Sen lisäksi, mitä EU:n liikenteenharjoittajasetuksen 13 artiklassa säädetään, toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai Ahvenanmaan valtionviraston on peruutettava liikennelupa määräajaksi tai kokonaan, jos luvanhaltija sitä pyytää tai jos luvanhaltija ei enää täytä 8 §:n 1 momentin 2, 5 tai 6 kohdassa säädettyjä luvan myöntämisen edellytyksiä. Toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai Ahvenanmaan valtionviraston on peruutettava liikennelupa määräajaksi tai kokonaan myös, jos luvanhaltija on liikennettä harjoitettaessa sallinut liiketoimintakiellossa tai väliaikaisessa liiketoimintakiellossa olevan toimia liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) 4 tai 11 §:ssä säädetyn vastaisesti.

Jollei 21 a §:stä muuta johdu, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai Ahvenanmaan valtionviraston on peruutettava liikennelupa määräajaksi tai kokonaan, jos:

3) yrityksen toimitusjohtaja tai vastuunalainen yhtiömies tai Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu organisaatiohenkilö ei enää ole tämän lain 9 §:ssä tarkoitettulla tavalla hyvämaineinen.

21 b §

Valvonta

Toimivaltaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja Ahvenanmaan valtionviraston on vähintään kerran kalenterivuodessa selvitettävä jonkin 8 §:ssä säädetyn liikenneluvan myöntämisen edellytyksen osalta täyttävätkö luvanhaltijat edelleen tämän edellytyksen, organisaatiohenkilöistä selvitys on tehtävä vain kun siihen on erityinen syy.

22 §

Kansainväliset kuljetukset

Ulkomailla rekisteröidyllä tai Suomessa rekisteröidyllä, mutta ulkomaille vuokratulla kuorma-autolla ja yli 3 500 kiloa painavalla auton ja perävaunun ajoneuvoyhdistelmällä tulee olla Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä kuljetuslupa, jollei kansainvälisistä sopimuksista tai Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu.

25 §

Liikenteessä käytettävä ajoneuvo

Liikenteessä käytettävä ajoneuvo on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa (541/2003) tarkoitettuun rekisteriin ammattimaisessa liikenteessä käytettäväksi. Muussa Euroopan talousalueen valtiossa rekisteröity ajoneuvo on ilmoitettava mainittuun rekisteriin seitsemän vuorokauden kuluessa ajoneuvon maahantuonnista, jos sitä käytetään Suomen sisällä muussa kuin 6 a §:ssä tarkoitettussa liikenteessä. Muualla rekisteröityä ajoneuvoa ei saa käyttää Suomen sisäisessä liikenteessä.

29 §

Velvollisuus esittää asiakirja

Liikennettä harjoitettaessa on ajoneuvossa tarvittaessa oltava mukana voimassa oleva liikennelupa tai yhteisöluvan jäljennös, kuljetuslupa sekä kuljettajatodistus, EU:n tavaraliikennelupa-asetuksen 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu todiste taikka 25 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu vuokrasopimus, jäljennös tai selvitys sekä 6 a §:ssä tarkoitetuissa kuljetuksissa CMR-rahtikirja joko paperimuodossa tai luotettavana sähköisenä dokumenttina.

32 §

Rangaistussäännökset

— — — — —
Kuljetuksen tilaaja tai tämän edustaja, joka tilaa kuljetuksen tekemättä 5 a §:ssä tarkoitettua selvitystä taikka tehdyn selvityksen perusteella tai muutoin tietää, ettei kuljetuksen suorittaja täytä 5 a §:ssä tarkoitettuja edellytyksiä tai ettei sillä ole tarkoitus täyttää lakisääteisiä velvollisuuksiaan työnantajana, on tuomittava *kuljetuksen tilausrikkomuksesta* sakkoon. Jos kuljetukseen sovelletaan tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annettua lakia (1233/2006) ja sopimuksen tekemisestä voidaan määrätä mainitussa laissa tarkoitettu laiminlyöntimaksu, sakkoa ei tuomita.
— — — — —

33 §

Oikeus rekisteritietojen ja muiden valvontatietojen saantiin

Toimivaltaisella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Ahvenanmaan valtionvirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada viranomaiselta ja muulta julkista tehtävää hoitavalta välttämättömät tiedot liikenneluvan myöntämiseksi, valvonnan suorittamiseksi sekä luvan peruuttamisen edellytysten selvittämiseksi.

Lisäksi 1 momentissa mainituilla viranomaisilla on oikeus saada 1 momentissa mainittuja tietoja vastaavat välttämättömät tiedot rikosrekisteristä, sakkorekisteristä, ajoneuvoliikennerekisteristä, ulosottorekisteristä, liiketoimin-

takieltorekisteristä ja verotuksen tietojärjestelmästä sekä välttämättömät tiedot mainituista rekistereistä seuraavien asioiden käsittelemistä varten:

- 1) varoituksen antaminen;
- 2) EU:n liikenteenharjoittaja-asetuksen 14 artiklassa tarkoitetun henkilön soveltumattomuuden selvittäminen;
- 3) liikenteenharjoittajan vakavaraisuuden osoittamiseksi annetun vakuuden palauttaminen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot saadaan pyytää:

- 1) liikenneluvan hakijasta ja haltijasta;
- 2) liikenteestä vastaavasta henkilöstä;
- 3) yrityksen toimitusjohtajasta;
- 4) vastuunalaisista yhtiömiehistä; ja
- 5) Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua organisaatiohenkilöstä tai organisaatiosta, jossa hakijan organisaatiohenkilö on organisaatiohenkilöasemassa.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 2 §:n 5 ja 11 kohta, 7 §:n 1 momentin 3—5 kohta sekä 2 momentti tulevat kuitenkin voimaan ja 7 §:n 3 momentti kumoutuu päivänä kuuta 20 . Lain 11 §:n 2 momentin 1 kohta on voimassa vuoden 2014 loppuun.

Mikäli urakkaa tai työkokonaisuutta koskeva sopimus on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, siihen sisältyviin kuljetuksiin sovelletaan 7 §:n 1 momentin 3—5 kohtaa sellaisina kuin ne olivat tämän lain voimaan tullessa.

Laki

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:n 1 momentin 13 kohta ja
lisätään 6 §:n 1 momenttiin uusi 14 kohta seuraavasti:

6 §	koitettua rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä ja selvittämistä;
<i>Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus</i>	14) kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) ja joukkoliikennelain (869/2009) mukaista liikenneluvan myöntämistä ja peruuttamista.
Velvoitteidenhoitoselvitys laaditaan tuke-	
maan:	
13) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (503/2008) 35 §:n 1 momentin 1 kohdassa tar-	
	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 2013